

Palvelusetelisääntökirjan palvelukohtainen osa

Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen, ikääntyneet

Sisällysluettelo

	sivu
1. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	2
2. Palveluntuottajalle asetetut vaatimukset	2
2.1. Palvelun sisällön vaatimukset	2
2.2. Henkilöstö ja osaaminen	3
2.3. Tila- ja turvallisuusvaatimukset.....	5
2.4. Laadun hallinta.....	5
3. Palvelun hinnoittelu ja palvelusetelin arvo	5
4. Palvelukohtaiset hakeutumisen liitteet.....	6
5. Palvelun keskeytyminen	6
6. Sääntökirjan voimassaolo	6

1. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen

Lyhytaikaista ympärivuorokautista palveluasumista voidaan myöntää asiakkaalle tilanteessa, jossa henkilön asuminen omassa kodissa on sosiaalisten syiden takia käynyt mahdottomaksi ja asiakkaan palveluntarve edellyttää ympärivuorokautista hoivaa ja huolenpitoa. Tällaisia tilanteita ovat muun muassa omaishoitajan joutuminen sairaalahoitoon tai kuolema tai muu vastaava tilanne, jossa asiakkaan hoitoa ja huolenpitoa ei saada äkillisesti muuten järjestettyä esimerkiksi kotiin vietävien palvelujen turvin.

Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen sisältää toimintakykyä ylläpitävän ja kuntouttavan hoivan ja hoidon, ateriat, muut palvelut, kuten avustamisen asunnossa ja sen ulkopuolella, vuokran, vaatehuoltoon liittyvät asiat, siivouspalvelut ja -tarvikkeet sekä asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet. Lääkkeet ja henkilökohtaiset hygieniatarvikkeet ja hoitotarvikkeet sekä vaatteet tai muut henkilökohtaiset tarvikkeet eivät sisälly palveluun.

Palvelusetelin avulla järjestetyn lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen aloittaminen edellyttää, että Päijät-Hämeen hyvinvointialueen Ikääntyneiden asiakasohjaus on tehnyt palveluntarpeen arvioinnin ja myöntänyt asiakkaalle palvelusetelin. Palvelusetelistä ilmenee myönnetyn palvelun määrä sekä palvelusetelin voimassaoloaika. Asiakas voi itse valita palveluntuottajan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hyväksymistä palvelusetelituottajista.

2. Palveluntuottajalle asetetut vaatimukset

Ennen palvelusetelituottajaksi hakeutumista palveluntuottajan tulee täyttää yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) mukaiset vaatimukset ja saada toimintaansa Aluehallintovirastolta tai Valviralta lupa toimintaansa sekä tiloihinsa.

2.1. Palvelun sisällön vaatimukset

Palveluntuottaja tekee aina kirjallisen sopimuksen asiakkaan kanssa tuottamistaan palveluista. Sopimuksesta tulee ilmetä vähintään palvelusetelisääntökirjan yleisessä osassa olevat sopimusehdot.

Asiakkaalle annettavien palvelujen tulee olla suunnitelmallisia ja tavoitteellisia. Ammattitaitoisen henkilöstön tulee tukea ja ohjata asiakasta yksilöllisten tarpeiden ja voimavarojen mukaisesti jokapäiväisessä elämässä sekä mahdollistaa osallistuminen toimintakyvyn mukaan arjen askareisiin ja ulkoiluun. Asiakasta tulee avustaa kaikissa niissä päivittäisissä toiminnoissa, joissa hän tarvitsee ulkopuolista apua. Lisäksi asiakas kylvetetään saunassa tai suihkutiloissa vähintään kerran viikossa sekä ennen kotiin lähtöä.

Asiakkaalle tulee järjestää päivittäiset ateriat ja tarvittaessa tulee häntä avustaa ruokailuissa. Asiakkaan yöpaasto ei saa ylittää 11 tuntia. Erityisruokavaliot tulee järjestää ja ravitsemusta tulee seurata säännöllisesti. Mahdollisiin poikkeamiin tulee puuttua.

Yksikössä tulee olla virike- ja virkistystoimintaa sekä toimintakykyä ylläpitävää kuntoutusta.

Palveluyksikkö huolehtii riittävästä yhteistyöstä asukkaan omaisten ja läheisten kanssa.

Asiakkaan tulee saada tarvittaessa yhteys henkilökuntaan turvajärjestelmän (hoitajakutsu tai turvapuhelin) välityksellä.

Palveluntuottajan tulee seurata asiakkaan päivittäistä vointia sekä kirjata asiakkaasta asiakastietojärjestelmään lainsäädännön mukaisesti.

Palveluntuottajalla tulee olla kulloinkin voimassa olevan uusimman THL:n oppaan ”Turvallinen lääkehoito” mukainen kirjallinen lääkehoitosuunnitelma. Lisäksi palveluntuottajalla tulee olla käytössään ajanmukaiset kotisairaanhoidon hoitovälineet, kuten verenpainemittari, verensokerimittari, haavahoidon perusvälineet ja näytteiden otossa tarvittavat perusvälineet. Palveluntuottaja on lisäksi sopinut Fimlabin tai muun laboratorion kanssa näytteenottotarvikkeiden tilausmenettelystä.

Palveluntuottaja vastaa kaikista hoidossa tarvittavista tarvikkeista ja välineistä, jotka eivät kuulu tilaajan päätöksellä tai kustannuksella asiakkaalle annettavien hoitotarvikkeiden jakelun piiriin.

Mikäli asiakas tarvitsee lääkäripalveluja ja hoitojakso kestää alle kaksi viikkoa, tulee palveluntuottajan konsultoida tarvittaessa asiakkaan oman sotekeskuksen lääkäriä. Pidempiaikaisessa hoitojaksossa voidaan konsultoida hyvinvointialueen kilpailuttamaa ostopalvelulääkärinä. Asiakkaan terveydentilaa seurataan ja arvioidaan sekä sairauksien hoito toteutetaan lääkärin ohjeiden mukaan. Palveluntuottajan tulee toteuttaa asiakkaiden tarvitsema lääkehoito asiakkaiden omilla lääkkeillä.

Palveluntuottajan on järjestettävä asiakkaalle liina- ja vuodevaatteet sekä pyyhkeet ja huolehditava asiakkaan omien vaatteiden vaatehuollosta.

Asuinympäristön siisteydestä huolehditaan päivittäin. Jos hoitojakso kestää yli kuukauden, tulee palveluntuottajan järjestää asunnon perusteellinen siivous kerran kuukaudessa. Infektio- ja erityistilanteissa siivouksen toteutus on muutettava hygieniaohteistuksen mukaiseksi.

2.2. Henkilöstö ja osaaminen

Henkilökunnan tulee täyttää sosiaali- ja/tai terveydenhuollon henkilöstölle asetetut lakisääteiset vaatimukset, jotka määräytyvät sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimusten (817/2015) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) ja asetuksen (564/1994) mukaisesti. Palveluntuottaja vastaa siitä, että hän tarkistaa henkilöstönsä kelpoisuuden ennen työsovimuksen laadintaa.

Palveluntuottajan on huolehdittava, että toimintayksikössä on henkilöstö, jonka määrä, koulutus ja tehtävä rakenne on asiakkaiden tarpeisiin ja määrään nähden riittävä. Henkilöstömitoituksen tulee perustua kulloinkin voimassa olevaan Vanhuspalvelulakiin ja siinä määriteltyyn lääkäiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitukseen. Toteutuneella henkilöstömitoituksella tarkoitetaan todellista, toimintayksikössä paikalla olevien välitöntä asiakastyötä tekevien työntekijöiden työpanosta suhteessa yksikössä olevien asiakkaiden määrään.

Vanhuspalvelulain 3 a §:n mukaan välittömään asiakastyöhön osallistuvia työntekijöitä ovat sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat, lähi- ja perushoitajat, geronomit, kodinhoitajat, sosiaalialan ohjaajat ja kasvatustajat, sosionomi AMK -tutkinnon suorittaneet, soveltuvan ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suorittaneet sekä soveltuvan opistoasteisen tutkinnon suorittaneet työntekijät, fysio- ja toimintaterapeutit, kuntoutuksen ohjaajat, kotiavustajat, hoitoapulaiset ja hoiva-avustajat, viriketoiminnan ohjaajat ja muut vastaavat asiakkaan sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitoon osallistuvat työntekijät, sekä toimintayksiköiden johtajat ja vastuuhenkilöt. Kaikki säännöksessä mainitut työntekijät otetaan huomioon henkilöstömitoituksessa siltä osin kuin he tekevät välitöntä, asiakkaan kanssa tehtävää asiakastyötä.

Hoiva-avustajat voidaan laskea mukaan henkilöstömitoitukseen siltä osin, kun he osallistuvat välittömään asiakastyöhön, kuitenkin sillä rajauksella, että he eivät voi työskennellä työvuorossa yksin

eivätkä vastata lääkityksistä. Hoiva-avustajan tehtävissä voi toimia suoritettuaan hyväksytysti kaksi lähihoitajan tutkinnon osaa: Kasvun ja osallisuuden edistäminen (25 osaamispistettä) ja Ikääntyvien osallisuuden edistäminen (35 osaamispistettä). Hoiva-avustajan koulutus ei ole ammatillinen tutkinto, eivätkä edellä mainitut tutkinnon osat sisällä lääkehoidon osaamista. Hoiva-avustaja ei ole sosiaali- eikä terveydenhuollon ammattihenkilö, joten häntä ei voida valvoa sosiaalihuollon ammattihenkilölain (817/2015) eikä terveydenhuollon ammattihenkilölain (559/1994) perusteella. Yksikön hoiva-avustajien määrä noudattaa Valviran/ Aluehallintoviraston voimassa olevaa ohjetta.

Vanhuspalvelulain 3 a §:n 2 mukaan välittömään asiakastyöhön osallistuvat myös työsopimussuhteessa toimintayksikköön olevat opiskelijat koulutusmuodosta riippumatta, jos heillä on opintojen kautta hankittu riittävä osaaminen suhteessa tutkinnon perusteisiin, ammattihenkilölainsäädännön edellyttämään osaamiseen sekä työpaikan osaamistarpeisiin. Palveluntuottaja vastaa siitä, että työsuhteessa olevalla ja mitoitukseen laskettavalla opiskelijalla on edellytykset toimia tehtävässään. Palveluntuottaja arvioi tapauskohtaisesti opiskelijan valmiudet ja sen, millaisten tehtävien hoitamiseen hänellä on riittävät edellytykset. Palveluntuottaja määrittelee riittävän tarkasti opiskelijan tehtävät, vastuun ja toiminnan rajat. Palvelun tuottajan tulee pyydettäessä selvittää kirjallisesti Tilaajalle työntekijöiden (ml. sijaisten) koulutustaso sekä tekemänsä arvioinnin perusteet. Mitoitukseen laskettavilla opiskelijoilla tulee olla voimassa oleva työsuhde palveluntuottajaan.

Yksikön vastuuhenkilöllä on sosiaalihuoltolain 46 a § Sosiaalihuollon johtaminen (22.4.2016/292) mukainen tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, alan tuntemus sekä riittävä johtamistaito. Vastuuhenkilöltä edellytetään työkokemusta sosiaalihuollosta vanhusten parissa vähintään n. 2 vuotta.

Vastuuhenkilön työpanoksen tulee kokonaisuudessaan kohdistua johtamaansa yksikköön ja hänen edellytetään olevan pääsääntöisesti fyysisesti läsnä johtamassaan yksikössä (henkilö ei siis voi johtaa yksikköään toisesta yksiköstä tai kotoaan käsin). Riittävällä johtamistaidolla tarkoitetaan joko opintojen tai työkokemuksen kautta hankittua johtamisosaamista. Johtamisopinnoilla tarkoitetaan n. 20–30 opintopisteen laajuisia opintoja, kuten JET tai erilaiset lähiesimiestyön erikoisammattiopinnot. Työkokemuksen kautta hankittu johtamisosaaminen voi olla muultakin alalta ja riittäväksi katsotaan noin 1–2 vuoden kokemus.

Toimintayksikössä tulee olla vähintään 0,1 vakanssipohjainen mitoitus avustavaa henkilökuntaa (omana toimintana tai alihankintana) välillisiä ateria-, siivous-, ja vaatehuollon tehtäviä varten. Välillistä työtä tekevällä henkilöstöllä tulee olla voimassa oman työnkuvansa edellyttämät koulutukset sekä pätevyyydet.

Lääkehoitoa suorittavilla ammattihenkilöillä on voimassa olevat lääkehoitoluvat ja jokaisessa työvuorossa on vähintään sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnon suorittanut lääkeluvallinen henkilö.

Henkilöstöllä on oltava hyvä Suomen kielen taito sekä riittävästi tietoa ikääntyneiden sairauksista, ikääntymisen vaikutuksista toimintakykyyn ja toimintakykyä ylläpitävistä työtapoista.

Sairaanhoitajan on oltava henkilöstömitoitukseen laskettavissa tehtävissä arkipäivisin aamu- tai ilta-vuoroissa.

Palveluntuottaja huolehtii henkilöstönsä perehdytyksestä, ammattitaidon ylläpidosta ja täydennyskoulutuksesta.

2.3. Tila- ja turvallisuusvaatimukset

Asumisyksiköllä on oltava Aluehallintoviraston tai Valviran toimilupa tiloihin, joissa asumispalvelua toteutetaan. Asumisyksikön tilojen tulee olla viranomaisten kyseiseen käyttöön hyväksymät (rakennusviranomainen, paloviranomainen, sosiaali- ja terveydenhuollon ao. vastuuhenkilö, terveystarkastaja). Lisäksi yksikössä tulee olla päivitetty ja pelastusviranomaisten hyväksymä pelastussuunnitelma ja turvallisuusselvitys ja henkilöstö on perehdytetty suunnitelmiin.

Asiakkailla on yhden hengen huoneet sekä riittävät hygieniat- ja wc-tila aluehallintoviranomaisen toimiluvan mukaan. Tilojen tulee olla esteettömät ja mahdollistaa apuvälineiden (pyörätuoli, kävelyteline, nostin) käytön. Jos tilat ovat useassa kerroksessa, talossa tulee olla hissi. Huone tulee olla kalustettu ja yksikön yleiset tilat tulee olla asukkaiden käytössä. Yhteistiloissa on TV ja muuta virikkeellistä välineistöä. Piha-alue tai parveketilat mahdollistavat ulkoilun päivittäin.

Palveluntuottajalla tulee olla kirjallinen toimintaohje asiakkaan rahavarojen ja arvoesineiden säilyttämisestä.

2.4. Laadun hallinta

Palveluntuottajalla on toimintasuunnitelma, ajantasainen omavalvontasuunnitelma ja suunnitelma riskien hallinnasta. Palveluntuottaja päivittää edellä mainitut dokumentit vähintään vuosittain tai silloin, kun toiminta muuttuu olennaisesti. Omavalvontasuunnitelma on oltava julkisesti nähtävillä. Palveluntuottaja on määritellyt toimintasuunnitelmaan keskeiset laatuvaatituksensa sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Lisäksi palvelun toimintavarmuus ja mahdolliset sijaisjärjestelyt on kuvattava toimintasuunnitelmassa.

Palveluntuottaja kerää vähintään kerran vuodessa asiakaspalautetta ja huomioi palautteen toiminnan kehittämisessä. Tulokset asiakaspalautekyselyistä toimitetaan pyydettyä Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle.

3. Palvelun hinnoittelu ja palvelusetelin arvo

Päijät-Hämeen hyvinvointialue päättää palvelusetelin arvosta ja sen muutoksista. Palvelusetelin arvona käytetään euroa/hoitovuorokausi. Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin arvo on 100 euroa/hoitovuorokausi.

Palveluntuottaja määrittelee itse tuottamansa palvelun vuorokausihinnan, jonka hän ilmoittaa PSOP-järjestelmässä. Asiakas maksaa itse palveluntuottajan määrittämän hinnan ja palvelusetelin välisen erotuksen eli asiakkaan omavastuusuuden. Palvelusetelillä tuotettava palvelu on arvonlisäverolain 130 a §:n mukaista verotonta terveyden- ja sairaanhoitopalvelun myyntiä ja hinnat ilmoitetaan ilman arvonlisäveroa.

Palveluntuottaja saa korottaa tuottamansa palvelun hintaa kerran vuodessa. Hinta ilmoitetaan PSOP-järjestelmään 1.10.–30.11. välisenä aikana laatimalla uusi hinnasto. Uusi hinnasto astuu voimaan seuraavan vuoden helmikuun ensimmäinen päivä, jos Päijät-Hämeen hyvinvointialue hyväksyy hinnan korotuksen.

4. Palvelukohtaiset hakeutumisen liitteet

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen palvelusetelisääntökirjan yleisessä osassa vaadittujen liitteiden lisäksi palveluntuottajan on liitettävä PSOP-hakemukseensa seuraavat liitteet:

- Palvelukuvaus,
- lääkehoitosuunnitelma sekä
- pelastussuunnitelma (ympäri vuorokautinen palveluasuminen).

5. Palvelun keskeytyminen

Palveluntuottajalle ei makseta keskeytyneestä palvelusta eikä myönnettyä palveluseteliä voi käyttää myöhemmin.

Mikäli palveluntuottaja ei laskuta asiakkaalle myönnettyä palveluseteliä Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta, ei palveluntuottaja voi periä palvelusetelin arvoa asiakkaalta.

Jos asiakkaan lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasumisen tarve päättyy, palvelusetelipäättös raukeaa. Palveluntuottajan tulee ilmoittaa asiakkuuden päättymisestä Ikääntyneiden asiakasohjaukseen.

6. Sääntökirjan voimassaolo

Tämä sääntökirja on voimassa toistaiseksi, alkaen 1.1.2023.